

Basın Açıklaması

KTÖS

Gazimağusa İlahiyat Koleji Yapım Projesi Protokolü ve Onay Yasasının Kamusal Eğitim Açısından Değerlendirme Raporu

1. GİRİŞ

Gazimağusa İlahiyat Koleji Yapım Projesi Protokolü ve buna ilişkin Onay Yasası, yalnızca yeni bir okul binasının yapılmasıyla sınırlı teknik bir girişim değildir. Düzenleme, Kıbrıs Türk eğitim sisteminin siyasal egemenliği, kamusal eğitim modeli, toplumsal yapısı, laik eğitim düzeni ve demokratik yönetim ilkeleri üzerinde çok katmanlı ve kalıcı etkiler yaratmaktadır.

KTÖS, okul yapımı gibi tamamen yerel bir meselenin iki devlet arasında “uluslararası anlaşma” formatına sokulmasını da son derece sakıncalı bulmaktadır. Bu yöntem, düzenlemenin Anayasa Mahkemesi denetiminden kaçırılmak istendiği yönünde ciddi kuşku yaratmakta ve demokratik-hukuki açıdan kabul edilemez bir uygulama oluşturmaktadır.

Bu yönleriyle söz konusu yasa, eğitim politikası alanında yapısal bir kırılma niteliği taşımakta ve pedagojik kaygılardan ziyade ideolojik ve siyasal bir tercihin kurumsallaştırılması olarak değerlendirilmelidir.

2. PROTOKOLÜN YAPISI ve İLİŞKİ DÜZENİ

Protokolde kurulan ilişki sistemi, KKTC devletinin eğitim alanındaki düzenleyici, belirleyici ve karar verici niteliğini zayıflatan, dış kaynaklı bir modelin iç hukuk üzerinde baskın ve belirleyici bir güç haline gelmesine yol açan bir çerçevedir. Genel Kurul’dan geçirilen yasada açıkça görülmektedir ki:

- Projenin planlanması, yapımı, teknik süreçleri ve tüm denetimi neredeyse tamamen Türkiye Cumhuriyeti Milli Eğitim Bakanlığı tarafından yürütülmektedir.
- KKTC Milli Eğitim Bakanlığına proje içinde idari izinler, altyapı hizmetleri, kamulaştırma, imar uygulamaları ve mevzuat uyumlaştırma görevleri dayatılmıştır.
- Okulun müfredatı, statüsü ve işleyişi zorunlu olarak “İlahiyat Müfredatlı” tanımlanmıştır ve bu kapsam dışına çıkılması durumunda kamusal bir okul binasının vakfa döneceği hükme bağlanmıştır.

Bu yapı pedagojik bir tercihten çok, egemenlik devri niteliği taşıyan bir ilişki biçimidir.

3. EGEMENLİK ve EĞİTİMDE ÖZERKLİK

Protokol hükümleri, KKTC Milli Eğitim Bakanlığı'nın eğitim alanındaki asli yetkilerini büyük ölçüde sınırlandırmaktadır. Türkiye Cumhuriyeti Milli Eğitim Bakanlığı'nın ihale süreçlerinden teknik uygulamaya, denetimden personel yönlendirmesine kadar bütün kritik alanlarda tek ve belirleyici otorite konumunda olması, KKTC Eğitim Bakanlığı'nı etkisiz ve yetkisiz duruma düşürmektedir.

KKTC Milli Eğitim Bakanlığı'na karar mekanizmalarında eşit söz hakkı tanınmamış olması, eğitimde yerel politika üretme kapasitesinin zayıflatılması anlamına gelir. Bu durum kurumsal özerkliğin aşınması, fiili yetki devri ve eğitim politikası üzerinde dış kontrol sonuçlarını doğurmaktadır. Bu bağlamda protokol, Kıbrıs Türk toplumunun kendi eğitim sistemine yön verme hakkını sistematik bir biçimde sınırlamaktadır.

4. MÜFREDAT ve LAİK/BİLİMSEL EĞİTİM İLKESİ

Yasada ne olduğu tanımlanmayan "İlahiyat Müfredatlı Eğitim" bir zorunluluk olarak yer almıştır. Bu zorunluluk, pedagojik bir çeşitlilik değil, ideolojik bir tek-tipçiliğin yasal dayatmasıdır. Müfredatın değiştirilmesi durumunda okul binasının vakfa devredileceğine dair düzenleme, müfredat üzerinde siyasal bir baskı, mülkiyet tehdidi ve ideolojik bir kısıpaca alma etkisi yaratmaktadır. Bu, modern eğitim bilimlerinde kabul edilemez bir uygulamadır. Eğitimin bilimsel temele dayanması, eleştirel düşünme üretmesi ve toplumsal ihtiyaçlara göre şekillenmesi gereklilikleri göz ardı edilirken, müfredat vakıf-siyasi eksenli bir mekanizmayla kurgulanmaktadır.

Ek olarak, protokolde müfredatın KKTC mevzuatıyla çelişmesi durumunda mevzuatın değiştirileceğinin belirtilmesi, ilahiyat müfredatını bir üst norm haline getirmekte, KKTC yasalarını gerektiğinde değiştirilecek, önemsiz bir alt norm seviyesine indirgemektedir. Bu hüküm egemenlik üzerinde doğrudan tahakküm kuran bir düzenlemedir.

5. VAKIF BAĞLARI ve MÜLKİYET

Proje alanı bir vakıf tarafından 99 yıllığına tahsis edilmiştir. Bu tahsis, kamu yararı gözetilen bir eğitim yatırımı olmaktan çok kamusal bir okulun bileşenlerinin (arazi, ad, müfredat, statü) vakıf denetimi ve şartlı kullanım kurgusuna bağlandığı bir model yaratmaktadır.

Ayrıca okulun adı, hayırsever kişinin noter onayı olmadan değiştirilememektedir. Bu, bir kamusal okulun en temel sembolik yetkilerinin dahi devlet dışı kişi ve kurumlara bağımlı hale getirildiği anlamına gelir. Müfredatın değişmesi durumunda okul binasının vakfa devredilmesi hükmü, eğitim içeriğini mülkiyet tehdidiyle kilitleyen, uluslararası örneği olmayan ağır bir baskı mekanizmasıdır.

Tüm bunların yanı sıra, Şehir Plancıları Odası, İlahiyat Koleji'nin yapılacağı parselin hem imar planında öngörülen minimum okul alanı standartlarını karşılamadığını hem de mevcut kullanım izninin mevzuata aykırı şekilde okula dönüştürüldüğünü belirtmiştir. Ayrıca projenin konumu, büyüklüğü ve erişilebilirliğinin öğrencilerin güvenliği ve planlama ilkeleri açısından uygun olmadığı ifade edilerek, imar planına açıkça aykırı bir onay verildiği vurgulanmıştır.

6. KAMUSAL EĞİTİMDE AYRICALIK

Bu protokol, kamusal eğitim içerisinde ayrıcalıklı ve farklı hukukla yönetilen ikinci bir rejim yaratmaktadır. Okulun farklı müfredatı, farklı yönetim ilişkisi, farklı finansman ve denetim modeli, vakıf bağları ve özel mali muafiyetleri kamusal eğitim sisteminin bütünlüğünü doğrudan bozmakta ve eşitlik ilkesini zayıflatmaktadır.

KKTC Milli Eğitim Bakanlığı bugüne kadar Fen Bilimleri Koleji, Teknoloji Liseleri, Bilişim Odaklı Meslek Liseleri, STEM okulları gibi geleceğe dönük çağdaş eğitim modellerini Meclis'e taşımamıştır. Yalnızca ilahiyat temelli bir modele yasal statü kazandırılması, bunun pedagojik değil, açık bir ideolojik tercih olduğunu göstermektedir.

7. EĞİTİM BAKANLIĞININ VİZYONSUZLUĞU ve DAYATMA İLİŞKİSİ

Protokolün bütününe bakıldığında KKTC Milli Eğitim Bakanlığı'nın müfredat ve eğitim programı üretimi, okul türü tasarımı, stratejik eğitim planlaması, pedagojik yönlendirme gibi temel alanlarda etkisiz, pasif ve sadece uygulayıcı konumda bırakıldığı görülmektedir.

Bu durum, eğitim politikalarının Kıbrıslı Türk toplumu tarafından değil, dışarıdan dayatılan mekanizmalarla belirlendiğini göstermektedir. Böyle bir süreç hem demokratik hem de bilimsel meşruiyetten uzaktır.

8. MALİ ÇERÇEVE

Projenin bütün finansmanı dış kaynaklıdır ve finansmanı sağlayan tarafın, eğitim politikası üzerinde belirleyici güç elde etmesi kaçınılmazdır. Bu, mali bağımlılığın politika bağımlılığına dönüşmesi anlamına gelecektir.

Projenin gümrük, KDV ve diğer tüm vergi ve harçlardan muaf tutulması, mevcut kamu okullarının hiçbirinde olmayan ayrıcalıklı bir finansal rejim yaratmaktadır. Bu durum, kamu kaynaklarının kullanımında da bir adaletsizlik ve eşitsizlik yaratmaktadır.

9. TOPLUMSAL ve SİYASAL BOYUT

Söz konusu okul modeli, eğitim üzerinden simgesel ve ideolojik bir güç alanı kurmakta, dini ağırlıklı tek yönlü bir eğitimin kurumsallaştırılmasını hedeflemektedir.

Mağusa'daki diğer devlet okullarının farklı bütçe, statü ve siyasi önem düzeylerine indirgenmesi öğrenciler arasında ayrışma, veliler arasında gerilim ve kutuplaşma, okullar arası dengesizlik ve ayrımcılık yaratacaktır. Bu düzenleme, toplumsal uyumu değil, toplumsal mühendisliği besleyen bir nitelik taşımaktadır.

10. SONUÇ

Gazimağusa İlahiyat Koleji Protokolü ve Onay Yasası, bütüncül olarak değerlendirildiğinde:

- a) Laik ve bilimsel eğitime aykırıdır.
- b) Egemenlik ve eğitimde özerklik ilkesine zarar vermektedir.
- c) Vakfa ve dış siyasi iradelere bağımlı özel statülü bir okul rejimi yaratmaktadır.
- d) Kamusal eğitimde eşitlik ilkesini parçalamaktadır.
- e) Müfredat üzerindeki kamu otoritesini zayıflatmaktadır.
- f) Eğitim Bakanlığı'nı etkisiz ve yetkisiz bir uygulayıcı konuma indirgemektedir.
- g) Öğretmenlerin, sendikaların ve eğitim uzmanlarının rolünü dışlamaktadır.
- h) Kıbrıs Türk eğitim sistemini uzun vadeli olarak demokratik, laik ve bilimsel temellerinden uzaklaştırmaktadır.

Tüm bu nedenlerle KTÖS, söz konusu yasanın hukuken denetlenmesi ve durdurulması gereken bir düzenleme olduğu kanaatindedir. Bu çerçevede, Cumhurbaşkanı Tufan Erhürman'ın Anayasa'nın verdiği yetki çerçevesinde düzenlemeyi Anayasa Mahkemesi'ne göndererek görüş istemesini talep ederiz.

KTÖS için bu yetkinin kullanılması hem hukuki hem toplumsal sorumluluğun gereğidir.

KTÖS Yürütme Kurulu